

**PLAN OCHRONY
PARKU KULTUROWEGO
STAREGO MIASTA W PRZEMYŚLU**

SYNTEZA

Autorzy:

dr inż. Marta Rymar

mgr Łukasz Stachurski

mgr inż. arch. kraj. Marta Chrząszyk

dr inż. arch. Krzysztof Wielgus – konsultacja metodyczna

Przemyśl, styczeń – listopad 2021

1. Co to jest „Plan ochrony Parku Kulturowego Stare Miasto w Przemyślu”.

Przedmiotem niniejszego Planu Ochrony Parku Kulturowego jest materialne dziedzictwo oraz krajobraz kulturowy Starego Miasta w Przemyślu. W krajobrazie kulturowym miasta zachowały się materialne świadectwa zmian wynikających z rozwoju gospodarczego i historycznego. Jednocześnie uznano, że obszar ten posiada wartości uzasadniające potrzebę ich ochrony w drodze utworzenia parku kulturowego. Dominującym elementem struktury kulturowej parku jest zabytkowy zespół staromiejski wraz z jego historycznym założeniem urbanistycznym i architektonicznym. Plan Ochrony Parku Kulturowego ma na celu pomoc w realizacji celów ochrony zabytkowego założenia urbanistycznego w Przemyślu oraz w zrównoważonym funkcjonowaniu i realizacji funkcji turystycznych, badawczych i edukacyjnych.

Celem Planu Ochrony Parku Kulturowego jest zachowanie, utrwalenie i wyeksponowanie wartości zabytkowych oraz walorów krajobrazowych obszaru Starego Miasta w Przemyślu. Plan stanowi narzędzie realizacji niniejszych celów poprzez sformułowanie, opartych na badaniach historyczno-identyfikacyjnych, analizach widokowych i strategicznych oraz waloryzacji architektoniczno-urbanistycznej, ustaleń określających przedmiot i rygorów ochrony wartości zabytkowych i krajobrazowych związanych z obszarem Parku. Dokument dotyczy także problematyki zasad zagospodarowania i adaptacji zabytkowych struktur do współczesnych funkcji z uwzględnieniem kulturalnych i dydaktycznych funkcji zabytku. W swym założeniu Plan pełnić ma funkcję materiału wyjściowego w zakresie ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar Parku.

Wśród celów i zadań na pierwszym miejscu należy wymienić ochronę i rewaloryzację historycznego układu urbanistycznego Przemyśla. Należy przede wszystkim zachować i uczynić jego historyczny układ, objąć ochroną konserwatorską zabytkową zabudowę zgodnie z zasadą minimalnej niezbędnej ingerencji, zachować ukształtowanie terenu oraz kompozycyjne wartości zespołu wewnątrz architektoniczno –krajobrazowych.

2. Metoda przygotowania planu ochrony.

Plan ochrony parku kulturowego znacznie rozszerza regulowaną ustawowo postać i zawartość planu miejscowego, dlatego też w jego części studialnej wykorzystano inną metodę podziału, waloryzacji i określenia wytycznych, niż w materiałach wyjściowych miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Podział obszaru Parku Kulturowego dla potrzeb planu ochrony oparto o kryteria morfologiczne, traktowane jako zapis przeszłych i trwających tu procesów. Podział taki pozwolił na zdefiniowanie obszarów o wewnątrznie spójnych cechach, łączących jednak różne części składowe miejskiego krajobrazu. W miejsce mechanicznego podziału na ulice, bloki zabudowy i obszary zieleni – uzyskano obszary spójne pod względem genezy, użytkowania, form, wielkości obiektów – a co za tym idzie, o zbliżonych uwarunkowaniach i problemach nie tylko konserwatorsko-ochronnych czy widokowych, ale także np. społecznych, czy też związanych z intensywnością ruchu turystycznego. Obszary o zbliżonych cechach określono jako zespoły wewnątrz architektoniczno-krajobrazowych ZWAK, gdyż składają się z różnych wizualnie, lecz wzajemnie komplementarnych wewnątrz – ulic, placów, skrzyżowań, ogrodów śródblokowych, dziedzińców itp.

Ogólny charakter przedmiotu pracy skłonił do innego ujęcia obszaru Zespołu Staromiejskiego Przemysła niż pozornie jedyny, opierający się na podziale administracyjno-własnościowym lub funkcjonalnym. Pierwszy kieruje się wyłącznie granicami własności, drugi – rozgraniczeniem np. na ulice, podwórka, place, budynki mieszkalne, usługowe itp. Przyjęte w ślad za takimi podziałami, metody wydzieleni, stosowane np. przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, mimo iż pozornie oczywiste i najprostsze, rodzą od samego początku trudności warsztatowe, a następnie kompetencyjne na poziomie decyzji w procesie zarządzania. Np. ulica, dla której najistotniejszą rolę odgrywają fasady otaczających budynków, jest od nich sztucznie oddzielona, albowiem fasady przynależą do budynków (bloków zabudowy), przylegających do ulic. Podejmowane różne, niekoniecznie spójne decyzje, różne dla różnych obiektów (kwartałów), otaczających ulicę lub plac, rokują niedobrze harmonii wyglądu podstawowego wnętrza miejskiego, jakim jest ulica.

3. Określenie zespołów wewnątrz architektoniczno-krajobrazowych.

Plansza 1 (ZASÓB I ANALIZA WIDOKOWA)

Analiza i podział krajobrazu o charakterze zabytkowym, na elementy podstawowe wraz z uzasadnieniem kryterium tego podziału, jest zadaniem kluczowym dla określenia zasobu analizowanego obszaru. W niniejszej analizie jako podstawowy element struktury krajobrazu zabytkowego o charakterze wielokulturowym i wielofazowym, przyjęto metodę zespołu wewnątrz

architektoniczno-krajobrazowych (ZWAK). Metoda ta została opracowana u progu lat 70-tych XX w., w ówczesnym Zakładzie Architektury Krajobrazu na Politechnice Krakowskiej, pod kierunkiem prof. Janusza Bogdanowskiego. Wydzielone dla krajobrazu Przemysła obszary o zbliżonych cechach genetycznych, formalnych i funkcjonalnych określone zostały na poziomie wyższego rzędu, a więc zespołów wewnątrz architektoniczno-krajobrazowych (ZWAK). Słuszność zastosowania tej metody potwierdza także fakt, iż określone zespoły wewnątrz składają się z różnych wizualnie, lecz wzajemnie komplementarnych wewnątrz – ulic, placów, ogrodów śródblokowych, dziedzińców itp. Dla określenia zespołów wewnątrz architektoniczno-krajobrazowych Starego Miasta w Przemysłu przeprowadzono szczegółowe rozeznanie terenu, wykorzystano współczesne i historyczne mapy i dostępne opracowania poruszające problematykę krajobrazu miasta. Sięgnięto m.in. do opracowania Kazimierza Arłamowskiego pt. „Rozwój przestrzenny Przemysła”, Tadeusza Żychiewicza „Przemysł. Studium historyczno-urbanistyczne do projektu przestrzennego uporządkowania i regulacji miasta”, Barbary Gutkowskiej „Wartości kulturowe miasta Przemysła i wnioski dotyczące ich rewaloryzacji. Próba analizy konserwatorsko-urbanistycznej” oraz Janusza Bogdanowskiego „Obwarowania Przemysła od średniowiecza do początku XX wieku”. W kategorii wewnątrz ulic i placów Przemysła zidentyfikowano 15 zespołów typowych wewnątrz charakterystycznych, które ukazano wraz z najważniejszymi cechami kompozycyjnymi. Określono cechy owych wiodących wewnątrz. Każdy typ wnętrza określono też piktogramem w okręgu. Piktogramy, ilustrujące dominujące w danym ZWAK typy wnętrza wprowadzono na mapę dla natychmiastowej orientacji na planszy.

4. Określenie modeli krajobrazu Starego Miasta w Przemysłu.

Zespoły wewnątrz architektoniczno-krajobrazowych o podobnych cechach połączono w większe obszary, nazwane modelami krajobrazowymi obszaru Zespołu Staromiejskiego Przemysła. O ich tożsamości i odrębności stanowią zarówno różnice w strukturze zabudowy, jak i różne skalowo oraz znaczeniowo aspekty widokowe. Ekspozycja, a więc szczegółowe określenie najważniejszych otwarć i powiązań widokowych jest kolejną cechą specyficzną planu ochrony parku kulturowego, odróżniającą go od innych dokumentów, np. miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Poszczególne fragmenty miasta, wynikłe z tak przyjętych metod podziału, oceniono pod względem wartości historycznych i współczesnych, uwzględniając przy tym kierunki i tempo kształtujących je przemian.

Procesy przemian, rozgrywające się w scenografii każdego z modeli zaczęły się od momentu powstawania zmaterializowanej w nim działalności i trwają od bardzo dawna. Struktura, forma i treść dzieł człowieka i przyrody, współtworzących, ale i „współniszczących” to, co zostało dziś zarejestrowane we wewnątrzach i ich zespołach, jest ściśle uzależniona od okresu, sposobu,

długotrwałości przemian i innych historycznych uwarunkowań. Dlatego Każdemu z wydzielonych modeli krajobrazu przyporządkowano jego syntezę przemian historycznych, nazwaną Modelem retrospektywnym. Jego rodzaj związany jest z dzisiejszym odbiorem dominujących na jego obszarze form i treści.

Rodzaj M(montumentalny) występuje wtedy, gdy krajobraz w obrębie danego modelu ukształtowany został jako wielki, pod względem skali, formy, treści i znaczenia, najbardziej wyrazisty.

Rodzaj It(intelektualny) występuje wtedy, gdy krajobraz ukształtowany został jako ważny pod względem treści i znaczenia (szczególnie ważnych z naukowego punktu widzenia), lecz mniej wyrazisty.

Rodzaj E(emocjonalny) występuje wtedy, gdy krajobraz ukształtowany został przede wszystkim jako nośnik treści, oddziałujący dziś głównie na emocje, często mniej istotny z naukowego punktu widzenia.

Rodzaj Ic(intencjonalny) występuje wtedy, gdy krajobraz ukształtowany został jako istotny nośnik treści i znaczenia, lecz na tyle mało czytelny, iż wymaga chęci, wysiłku, a więc intencji jego odkrycia lub wskazania.

W definicji modelu retrospektywnego występuje też wyznacznik wskazujący na stopień odporności na przemiany czy działanie upływającego czasu. Wynika to nie tylko trwałości strukturalnej obiektów, lecz również z ich lokalizacji, funkcji konotacji kulturowych itp. Określony jest umownie literą R i cyfrą. I tak R1 oznacza model najbardziej odporny na przemiany natomiast R4 najmniej odporny.

5. Analizy widokowe Starego Miasta w Przemyślu.

Plansza 1 (ZASÓB I ANALIZA WIDOKOWA).

Analiza widokowa ma na celu wskazanie najbardziej wartościowych krajobrazów (tzw. priorytetowych), czyli krajobrazów „szczególnie cennych dla społeczeństwa ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe i jako takie wymagające zachowania lub określenia zasad i warunków jego kształtowania”. Ochrona krajobrazu kulturowego zespołu staromiejskiego w Przemyślu powinna dziś być priorytetowym działaniem, zmierzającym do zachowania unikatowej architektury i budowania marki turystycznej. Ale skuteczny plan ochrony i zachowania charakterystycznej panoramy przemyskiego układu architektonicznego musi opierać się na wnikliwej i głębokiej analizie widokowej. Do najważniejszych zadań, zmierzających do utrzymania historycznej struktury przestrzennej Starego Miasta w Przemyślu należy zwiększenie stopnia czytelności tego układu.

Analiza widokowa struktury przestrzennej, przeprowadzona została w aspekcie kompozycyjnym. Analiza obejmuje swoim zasięgiem Stare Miasto, w granicach planowanego Parku Kulturowego, szczególnie istotne z punktu widzenia historycznego, kompozycyjnego i funkcjonalnego. Ujęcie walorów architektonicznych przemysłowego założenia urbanistycznego ukierunkowane zostało na ochronę krajobrazu kulturowego miasta, które jest silnie wpisane w historię regionu, jak i całego państwa.

Ekspozycja poszczególnych widoków lub panoramy prezentujących dany krajobraz ujęta została w dwóch aspektach. Pierwszy to ekspozycja bierna, czyli najważniejsze widoki, które można obserwować z zewnątrz analizowanego elementu. Są to najbardziej charakterystyczne widoki na krajobraz kulturowy, w naszym przypadku krajobraz Starego Miasta w Przemyślu, widziane od strony zewnętrznej. W tej sytuacji analizowana przestrzeń jest przedmiotem obserwacji, a nie punktem, z którego patrzymy na okolicę. Podstawowymi elementami ekspozycji biernej są dominanty krajobrazowe i widoki sylwet w postaci panoram. Drugi aspekt to ekspozycja czynna, związana z możliwością percepcji krajobrazu, czyli tzw. „widok z...”, przez co należy rozumieć widok z wnętrza architektonicznego (np. placu, ulicy) na otoczenie i przedpole widoku. Podstawowymi elementami ekspozycji czynnej są punkty, ciągi oraz osie widokowe, stanowiące funkcjonalną podstawę zaistnienia ekspozycji i umożliwiające obserwatorowi penetrację widoków. Hierarchię tych elementów podzielono na trzy kategorie: kluczową, charakterystyczną i uzupełniającą. Zestawienie osi widokowych rozpiętych pomiędzy miejscem ekspozycji, a obserwowanym obiektem tworzy wizualną strukturę kompozycji. Dane dotyczące lokalizacji elementów ekspozycji czynnej są podstawą zagospodarowania funkcjonalnego.

6. Ocena walorów i wartości.

Plansza 2 (WALORYZACJA I WYTYCZNE).

Istotą oceny walorów i wartości zespołów wewnątrz architektoniczno-krajobrazowych dokonano jest wskazanie zasobów historycznych i współczesnych, czyli określenie ich rzeczywistych i aktualnych wartości. Na wartości historyczne składają się następujące elementy:

1. stan zachowania tj. fizyczny stan obiektu w określonym czasie (w skali opisowej: bardzo dobry, dobry, zaniedbany, zdekompletowany, stan nadingerencji, zdewastowany)
2. czytelność układu (w skali opisowej: bardzo czytelny, czytelny, czytelny z przekształceniami, czytelny śladowo, nieczytelny)
3. jedność układu (w skali opisowej: jednorodny, jednorodny z ingerencjami, nawarstwiony)

Wartości współczesne obejmują następujące elementy:

1. rodzaj wartości (w skali opisowej: WSP 1, WSP 2, WSP 3, WSP 4)
2. wartości funkcjonalne (w skali opisowej: najwyższe, wysokie, średnie, niskie, mierne)
3. wartości formalne (w skali opisowej: najwyższe, wysokie, średnie, niskie, mierne, brak)

4. wartości widokowe (w skali opisowej: najwyższe, wysokie, średnie, niskie, mierne, brak)
5. wartości przyrodnicze (w skali opisowej: najwyższe, wysokie, średnie, niskie, mierne, brak)
6. chłonność krajobrazowa (w skali opisowej: najwyższe, wysokie, średnie, niskie, mierne, brak)

Dla zespołów i modeli krajobrazu Starego Miasta w Przemysłu określono też kierunki ich aktualnie trwających przemian. Jest to także model procesu, syntetyczna diagnoza tego, co dzieje się z danym zespołem wewnątrz staromiejskich – na dalszych oczach. Określono 4 typy modelu współczesnego:

MODEL KONTYNUACYJNY – oznacza całokształt zjawisk, wskazujących na twórczą kontynuację funkcji historycznych, dbałość o formę i strukturę wszystkich elementów składowych wnętrza.

MODEL ZACHOWUJĄCY – oznacza zjawiska, które w sposób nieingerencyjny i optymistyczny kształtują ogólnie zachowanie formy i substancje zaistniałe w krajobrazie. Kreacja ta wiąże się zazwyczaj z odstępianiem od funkcji historycznych i z ograniczoną dbałością o stan krajobrazu.

MODEL METAMORFICZNY – oznacza zjawiska, które kształtują krajobraz w sposób szybki i gwałtowny, co wiąże się z adaptacjami i przekształceniami.

MODEL DEGRADACYJNY – oznacza zjawiska, które negatywnie wpływają na kształtowanie krajobrazu.

Oznaczenia i przyporządkowanie elementów wartościowania krajobrazu poszczególnym zespołom i modelom ilustruje Plansza nr 2 Waloryzacja i Wytyczne. Rozmieszczenie gradacji wartości historycznych, współczesnych i wynikających z nich modeli omówionych powyżej.

7. Wytyczne ochrony i kształtowania krajobrazu.

Plansza 2 (WYTYCZNE I WALORYZACJA).

W oparciu o waloryzację, określono wytyczne kierunkowe kształtowania krajobrazu dla poszczególnych zespołów wewnątrz architektoniczno-krajobrazowych, wyszczególniając je dla poszczególnych typów wewnątrz (np. podwórek, dziedzińców, ulic, ogrodów), występujących w danym zespole. Wytyczne podsumowano następnie dla struktur wyższego rzędu, czyli modeli krajobrazowych.

Wytyczne dla poszczególnych zespołów wewnątrz i modeli krajobrazowych porównano następnie ze szczegółowymi zapisami planu miejscowego i przypisano poszczególne, określone przez plan działania – do określonych, jednostkowych fragmentów miasta. Wykorzystano tutaj podział na 15 typów wewnątrz, scalając je, zgodnie z pokrewieństwami w 5 grup typologicznych. Dla każdej z nich określono wytyczne działań ochronnych i konserwatorskich.

a) wytyczne konserwatorskie:

- 1) konserwacja – obejmuje działania zmierzające do zachowania i utrzymania stanu obecnego zabytkowych obiektów, obszarów lub ich zespołów (mogą to być działania stricte konserwatorskie, dotyczące samej substancji obiektu lub działań w skali obszaru, obejmujące prace konserwatorskie, techniczno - inżynierskie lub pielęgnacyjne);
- 2) integracja - obejmuje działania zmierzające do przywrócenie historycznej postaci danego obiektu lub obszaru, łączenia substancji starej i nowej, scalania układów rozerwanych i zatartych, stosowana na terenach o naruszonych w pewnych zakresach ich walorach (obejmować mogą one zarówno kompleksowy zakres prac konserwatorskich, jak i działania inwestycyjne związane np. z likwidacją obiektów dysharmonijnych);
- 3) rekonstrukcja – obejmuje działania zmierzające do odtwarzania nieistniejących elementów i zespołów wg danych historycznych, właściwa dla obiektów i obszarów, charakteryzujących się potencjalnie znacznymi walorami, które uległy częściowej lub znacznej dewastacji (obejmować mogą one przywrócenie tych walorów, możliwych w drodze działań inwestycyjnych w skali obiektu lub obszaru, zgodnie z przekazami historycznymi oraz dokumentacją i praktyką konserwatorską);
- 4) rekonpozycja - obejmuje działania zmierzające do tworzenia nowych wartości z wykorzystaniem lub zaznaczeniem relikwów dawnych układów, właściwa dla obszaru, w którym zachodzi potrzeba stworzenia właściwego sąsiedztwa dla terenów szczególnie cennych (obejmować mogą one także zakres działania przyczyniające się do znaczącego podniesienia walorów danego terenu);
- 5) kreacja - obejmuje działania zmierzające do tworzenia nowych wartości z wykorzystaniem inspiracji dawnymi formami i układami w obrębie terenów współczesnego zainwestowania, powiązana z zachowaniem tradycyjnych form, elementów i układów lub nawiązywania do nich w przypadku tworzenia nowych zespołów i obiektów zagospodarowywania (zazwyczaj działania te odnoszą się do obszarów towarzyszącym zespołom o wysokich walorach kulturowych).

Podobnie jak w poprzednich etapach studium, opracowano też wytyczne dla całych modeli, jako struktur większych niż zespoły wewnątrz architektoniczno-krajobrazowych. Są to wytyczne o charakterze ideowym i strategicznym. Pierwszym z jest model procesu ochrony:

A0 – ścisłej, ochrony konserwatorskiej, zachowawczej

A – ścisłej ochrony konserwatorskiej,

B – ochrony częściowej,

E – ochrony elementów lub/i ekspozycji,

K – ochrony podstawowych cech krajobrazowych.

Model procesu użytkowania:

- a) kontemplacja – to spełnienie warunków, pozwalających na najpełniejsze wykorzystanie tożsamości miejsca („genius loci”); przewaga funkcji usługowych (prymat wartości zastanej),
- b) kontemplacja ekstensywna – to użytkowanie z najwyższą dbałością o zastaną wartość miejsca, uwarunkowane np. funkcjami kultowymi, komemoratywnymi; często z ograniczoną dostępnością.
- c) kontemplacja intensywna – to najpełniejsze użytkowanie wartości miejsca jako katalizatora aktywności, osnutej na jego fenomenie, nie wymagające jednak trwałych i nieodwracalnych zmian w jego substancji;
- d) penetracja – to spełnienie warunków dla wprowadzania funkcji komercyjnych, przy zachowaniu możliwości odwołania się do tradycji miejsca (równowaga wartości zastanej i dodanej);
- e) partycypacja – prymat nowych, funkcji komercyjnych o znacznej intensywności.

Model procesu kształtowania tożsamości krajobrazu:

Ostatni z wytycznych, będący prognozą oczekiwanych i pożądaných procesów przemian w obrębie całych modeli krajobrazu Starego Miasta. Na planie oznaczone są piktogramami i zwielokrotnieniem linii obwiedniowej zasięgu modeli krajobrazu Starego Miasta

SUBLIMACYJNY – podkreślanie, wydobywanie, doskonalenie, uwznioślanie, zastanych wartości;

ADDYCYJNY – doskonalenie formy, funkcji, a co za tym idzie – tożsamości miejsca, poprzez dodawanie, niewielkich uzupełnień współczesnych;

INTEGRACYJNY – łączenie dawnej i nowej formy, funkcji, a co za tym idzie – tożsamości miejsca, na zasadach równowagi;

APLIKACYJNY – poszukiwanie nowej tożsamości poprzez wprowadzanie nowych funkcji, form, znaczeń – w nawiązaniu do tła historycznego.

8. Wyniki – wykaz działań w poszczególnych zespołach wewnątrz architektoniczno-krajobrazowych.

Plansza 3 (PLAN OCHRONY).

Plansza 3 to materiał operacyjny, w którym zestawiono wytyczne wynikające z niniejszego planu ochrony Parku Kulturowego, jako opracowania studialnego, wytycznych do uchwały Rady Miejskiej w Przemyślu o uchwaleniu Parku Kulturowego Stare Miasto oraz wiodących ustaleń dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Jest przełożeniem ustaleń wynikających z planu ochrony na język planowania przestrzennego.

Po stronie ustaleń planu ochrony parku kulturowego wymieniono szczegółowe działania, przypisuję go do grup typologicznych wnętrz, występujących w poszczególnych ZWAK. Tę samą treść ujęto na planszy, przypisując każdemu modelowi krajobrazu Starego Miasta diagramy działań. Podstawowe działania przewidziane w ramach poszczególnych zespołów wnętrz architektoniczno-krajobrazowych:

1. KONSERWACJA ZACHOWAWCZA.

Działania polegające na zachowywaniu obecnego stanu czytelnych wnętrz AR-K z minimalnymi uzupełnieniami, wynikającymi z postępu wiedzy historycznej oraz konserwatorskiej. Działania o charakterze administracyjnym - ochronnym, naukowym, projektowym i wykonawczym.

2. KONSERWACJA POSTĘPUJĄCA (AKTYWNA).

Działania polegające na utrzymaniu i doskonaleniu obecnego stanu czytelnych wnętrz AR-K z wymianami na elementy odtwarzane, z uwagi na szybki postęp naturalnego starzenia się substancji budowlanej i elementów szaty roślinnej. Działania o charakterze administracyjnym - ochronnym, naukowym, projektowym i wykonawczym.

3. UZUPEŁNIANIE.

Działania polegające na udoskonalaniu obecnego stanu czytelnych wnętrz AR-K poprzez wprowadzanie odtwarzanych, brakujących elementów, znanych i potwierdzonych dzięki wynikom badań naukowych. Działania o charakterze administracyjnym, naukowym, projektowym i wykonawczym

4. UCZYTELNIANIE.

Działania polegające na ciągłej korekcie czytelności wnętrz AR-K poprzez wprowadzanie lub usuwanie drobnych elementów dla odzyskania klarowności i zrozumiałości pierwotnego zamysłu projektanta lub śladów przemian naturalnych i kulturowych, zapisanych w krajobrazie. Elementy wprowadzane nie zawsze muszą być wiernymi kopiami utraconych detali historycznych; w uzasadnionych przypadkach mogą stanowić współczesne nawiązanie do form historycznych. Działania o charakterze administracyjnym, projektowym i wykonawczym

5. PORZĄDKOWANIE.

Działania polegające na ciągłej korekcie stanu, czytelności i jednorodności wnętrz AR-K poprzez usuwanie lub zamianę drobnych, spontanicznie pojawiających się, współczesnych elementów, związanych głównie z handlem, komercją, organizacją ruchu drogowego, turystycznego itp.

Działanie administracyjne, przestrzenne i projektowo-techniczne, dotyczące głównie elewacji, witryn, reklam, oznaczeń, latarni ulicznych - jako elementów materialnych o znacznej trwałości.

6. RACJONALIZACJA AKTYWNOŚCI MIEJSKIEJ.

Działania polegające na ciągłej dbałości o stan wnętrza AR-K i jakość przebywania w nich poprzez racjonalne kształtowanie świadczonych tam usług i innych form aktywności miejskiej, związanych głównie z handlem, komercją, wydarzeniami artystycznymi itp. Działanie o charakterze administracyjnym, edukacyjnym, promowaniu dobrych praktyk itp., dotyczące głównie elementów ruchomych - handlu obwoźnego, spektakli ulicznych, form pojazdów i jednostek pływających, świadczących usługi turystyczne a także elementów wystroju okresowego – o małej trwałości.

7. REIDENTYFIKACJA.

Działania polegające na przywróceniu znaczeń wnętrza AR-K i ich zespołów, których dzisiejsze znaczenia i społeczna konotacja są niekorzystne. Odzyskanie dawnego ich znaczenia w celu cech zwiększenia ich rozpoznawalności, atrakcyjności i wydobycia ich rzeczywistej wartości. Odzyskiwanie tożsamości historycznej miejsc. Wprowadzanie oznaczników w krajobrazie, oraz zmian dotychczasowych funkcji i form oraz promowania tych cech. Działanie o charakterze koncepcyjnym, strategicznym, promocyjnym. W dalszym ciągu - projektowym i realizacyjnym.

8. IDENTYFIKACJA (MIANOWANIE).

Działania polegające na nadaniu znaczeń wnętrzom AR-K i ich zespołom, cech zwiększających ich rozpoznawalność, atrakcyjność, wydobywających ich rzeczywistą wartość oraz promowania tych cech — w sytuacji nieczytelności lub anonimowości takich wnętrza. Wprowadzanie oznaczników w krajobrazie, oraz nowych funkcji i form. Wprowadzenie nowej tożsamości miejsc, w nawiązaniu do tożsamości historycznej wnętrza AR-K lub jego sąsiedztwa. Działanie o charakterze koncepcyjnym, strategicznym, promocyjnym. W dalszej konsekwencji - projektowym i realizacyjnym.

9. ASYMILACJA.

Działania polegające na włączeniu wnętrza AR-K, do aktywności miejskiej, wyłączonych dotąd lub użytkowanych ekstensywnie z uwagi na niski standard funkcjonalny i formalny, małą dostępność, zły stan, kryminogenność. Działalność o charakterze administracyjnym, planistycznym i gospodarczym, poprzez budowanie polityki zachęt, ulg, promowanie dobrych praktyk.

10. ODNOWA PRZYRODNICZA.

Działania polegające na poprawie stanu lub przywracaniu formy i funkcji kompozycji urządzonej zieleni publicznej i niepublicznej w postaci ogrodów we wnętrzach AR-K śródblokowych, klasztornych, oraz skwerów i fragmentów kompozycji parkowej. Działanie o charakterze administracyjnym, planistyczno-projektowym i realizacyjnym.

11. ODNOWA.

Działania polegające na poprawie stanu, formy i funkcji dzieł i kompozycji architektonicznych we wnętrzach AR-K w szczególności śródblokowych i innych, wyłączonych lub użytkowanych ekstensywnie. Działanie o charakterze administracyjnym, planistyczno-projektowym i realizacyjnym.

12. SCALANIE.

Działania polegające na odzyskiwaniu i uzyskiwaniu jednorodności i harmonii formy oraz poprawy funkcjonalności wnętrz i zespołów wnętrz AR-K poprzez wprowadzanie i usuwanie dużych elementów (o skali całych budynków lub ich znaczących części oraz grup zieleni) w celu połączenia wtórnie rozłączonych lub zniekształconych i zatartych układów kompozycyjnych. Elementy wprowadzane lub wymieniane mogą mieć formy nawiązujące do historycznych lub ściśle odpowiadające formie historycznej (kierunek rekonstrukcyjny lub rekonstrukcyjny) procesu scalenia.

13. OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE EKSPOZYCJI WIDOKOWEJ CZYNNEJ - LOKALNEJ.

Działania polegające na ochronie i korygowaniu widoków z najistotniejszych punktów, ciągów i płaszczyzn ekspozycji, skąd roztacza się ogólnodostępny widok w zakresie 1 zespołu wnętrz AR-K (lokalnym). Usunięcie elementów szpecących lub przesłaniających z wymienionych miejsc.

14. OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE EKSPOZYCJI WIDOKOWEJ CZYNNEJ - PONADLOKALNEJ.

Działania polegające na ochronie i korygowaniu widoków z najistotniejszych punktów, ciągów i płaszczyzn ekspozycji, skąd roztacza się ogólnodostępny widok w zakresie wielu zespołów wnętrz AR-K (ponadlokalnym). Usunięcie elementów szpecących lub przesłaniających z wymienionych miejsc.

15. OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE EKSPozyCJI WIDOKOWEJ BIERNEJ - LOKALNEJ.

Działania polegające na ochronie i korygowaniu widoków na najistotniejsze obiekty i ich grupy, możliwe do obserwacji z zewnątrz - dominanty i subdominanty i akcenty krajobrazowe w zakresie 1 zespołu wewnątrz AR-K (lokalnym). Dbłość o wysokość i formę ewentualnych nadbudów. Usuwanie elementów szpecących lub przesłaniających widok na wymienione cenne elementy krajobrazu.

16. OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE EKSPozyCJI WIDOKOWEJ BIERNEJ - PONADLOKALNEJ.

Działania polegające na ochronie i korygowaniu widoków na najistotniejsze obiekty i ich grupy, możliwe do obserwacji z zewnątrz — dominanty i subdominanty i akcenty krajobrazowe w zakresie wielu zespołów wewnątrz AR-K (ponadlokalnym). Dbłość o wysokość i formę ewentualnych nadbudów. Usuwanie elementów szpecących lub przesłaniających widok na wymienione cenne elementy krajobrazu.

PREZYDENT
MIASTA PRZEMYŚLA
Wojciech Bakun
Wojciech Bakun

SEKRETARZ MIASTA

mgr Dariusz Łoga
2022-01-31